

Regionale samenwerking Haaglanden

Den Haag, Delft, Rijswijk, Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp

Henk Kool

Wethouder Economie gemeente Den Haag,
voorzitter IPP en stuurgroep regionale samenwerking bedrijventerreinen

Cees Boele

directeur IPP

Nationaal Bedrijventerreinencongres Amsterdam, 29 september 2011

Inhoud

- 1 Achtergrond**
- 2 Doel onderzoek 'mismatch werklocaties'**
- 3 Kern van de analyse**
- 4 Van analyse naar strategie**
- 5 Vooruitblik**

1 Achtergrond

‘Mismatch werklocaties’

- Start was bestuurlijke brainstormsessie Den Haag, Rijswijk, Delft, Midden-Delfland en Pijnacker-Nootdorp (8 april 2010) onder leiding van Peter Noordanus
- Signalen:
  - Stagnerende uitgifte
  - Oplopende financiële tekorten
  - Toenemende leegstand
  - Herstructureringsplannen komen niet van de grond
- Conclusie:
  - Nader onderzoek vereist

2 Doel onderzoek 'mismatch werklocaties'

- Het onderzoek dient voldoende en actueel inzicht te verschaffen aan de bestuurders om te komen tot:
  - een adequate (her)programmering van beschikbaar en gepland aanbod
  - een betere positionering en profilering van elk van de bedrijventerreinen
  - voorwaarden voor herstructurering op bestaande locaties
  - een betere aansluiting van beleid op uitvoering
- Uitvoering onderzoek
  - Buck Consultants International (BCI)

3 Kern van de analyse

Kwantitatieve vraag - aanbod situatie

Kwaliteit vraag versus aanbod

Herstructureringsopgave

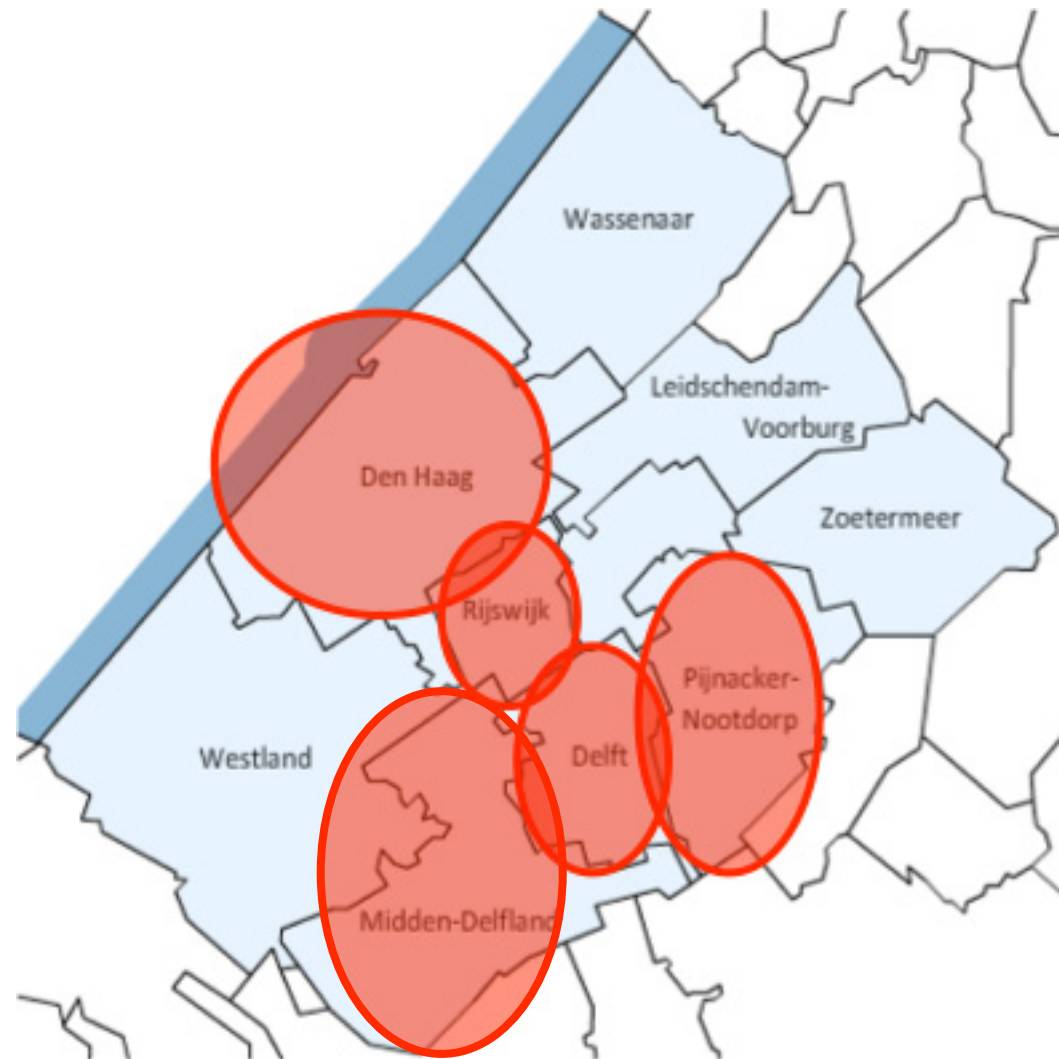
Organisatie werklocaties

Overall conclusies analyse

Onderzoeksgebied

- Veel bestuursorganen in de regio
- Praktijk bepaalt onderzoeksgebied
- 5 gemeenten A4 zone:
  - Den Haag
  - Delft
  - Rijswijk
  - Midden-Delfland
  - Pijnacker-Nootdorp
- 2 bedrijvenschappen actief

Bron: Stadsgewest Haaglanden, bewerkt door BCI

Onderzoeksgebied: Werklocaties

- A. Harnaschpolder
- B. Binckhorst
- C. Plaspoelpolder
- D. Rijswijk-Zuid
- E. ZKD
- F. DSM-locatie
- G. Schieoevers
- H. Technopolis
- I. Heron

Aanpak onderzoek BCI

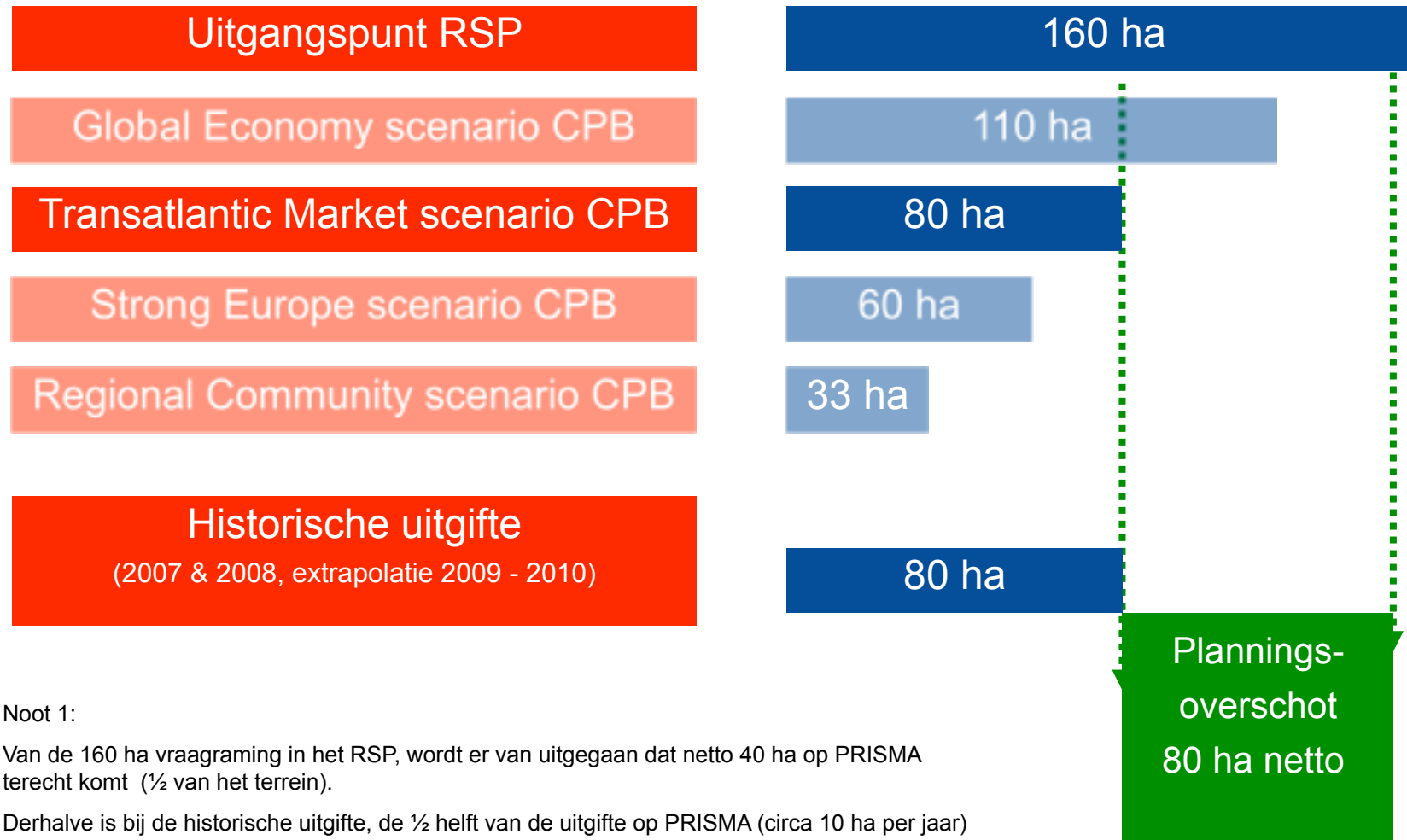
BLOK A ANALYSEBLOK

- Analyse bestaand materiaal
- Analyse van verwachte vraag (tot 2025)
- Analyse huidig en verwacht aanbod
- Analyse van de betrokken locaties
- Toevoeging van nieuwe inzichten en ontwikkelingen

**Resultaat: Concurrentieanalyse
bestaande en geplande werklocaties in 5 gemeenten**

Confrontatie vraag en aanbod

- Vraagraming **Haaglanden** 2007-2010 (4 jaar)

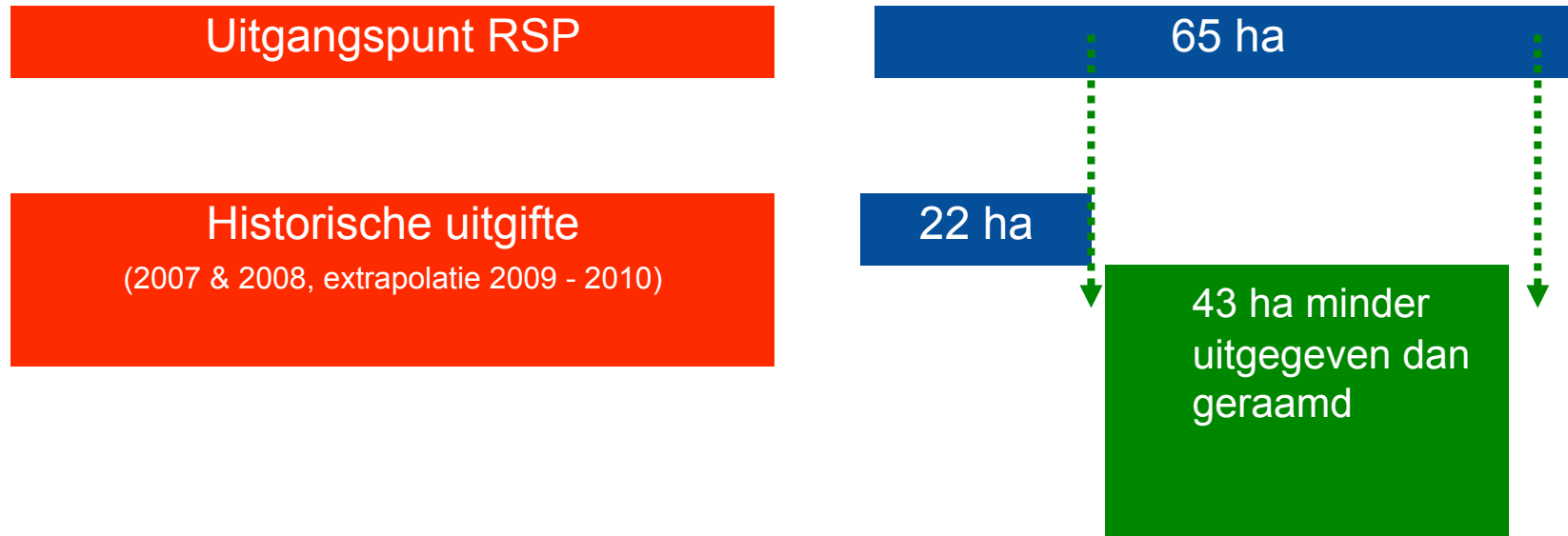
Noot 1:

Van de 160 ha vraagraming in het RSP, wordt er van uitgegaan dat netto 40 ha op PRISMA terecht komt (½ van het terrein).

Derhalve is bij de historische uitgifte, de ½ helft van de uitgifte op PRISMA (circa 10 ha per jaar) meegenomen voor de Haaglanden

Confrontatie vraag en aanbod

- Doorvertaling vraagraming naar 5 gemeenten (2007-2010)

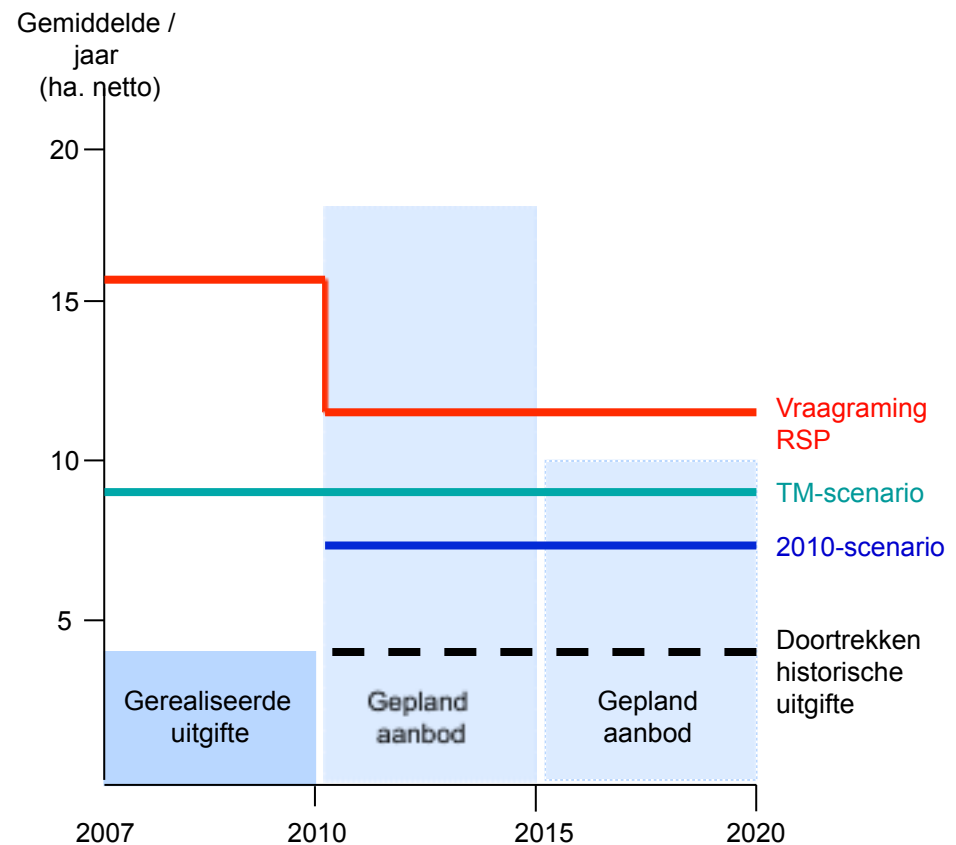
Kwantitatieve vraag - aanbod situatie

- (Gepland) aanbod in 5 gemeenten gebaseerd op RSP afspraken
- Vraagramingen in RSP zijn hoog (ca.12 ha per jaar)
- Uitgifte in periode 2007-2010 daarentegen laag geweest (ca. 4 ha)
- Verwachting dat vraag naar bedrijventerreinen (40-80 ha) in periode 2011-2020 substantieel onder vraagramingen RSP (135 ha) blijft:
  - Uitgiftes in verleden zijn lager uitgevallen dan prognose
  - Effecten economische crisis, neerwaarts effect
- Geen wiskunde: diverse scenario's

Keuze en opgave:

Naar beneden bijstellen planaanbod 2011-2020 met 65 ha.

- Bijstellen vraagraming op niveau 2010-scenario
- Bijstellen aanbod met als referentie het 2010-scenario

Kwaliteit vraag versus aanbod

- Aanbod bedrijventerreinen met hoogwaardige kwaliteit groter dan de vraagraming. Aandeel terreinen in functionele segment laag.
- Achtergrond en keuzes
  - Aan nieuwe ontwikkelingen worden hoge eisen t.a.v. inpassing gesteld
  - Het (plan)aanbod sluit onvoldoende aan bij de kwalitatieve vraag vanuit ondernemers
  - (Herstructurering naar) hoogwaardigere beeldkwaliteit is financieel (op papier) aantrekkelijker

Conclusie

- Teveel Ferrari's, te weinig Volkswagens

Opgave:

Diversiteit in gepland aanbod terugbrengen

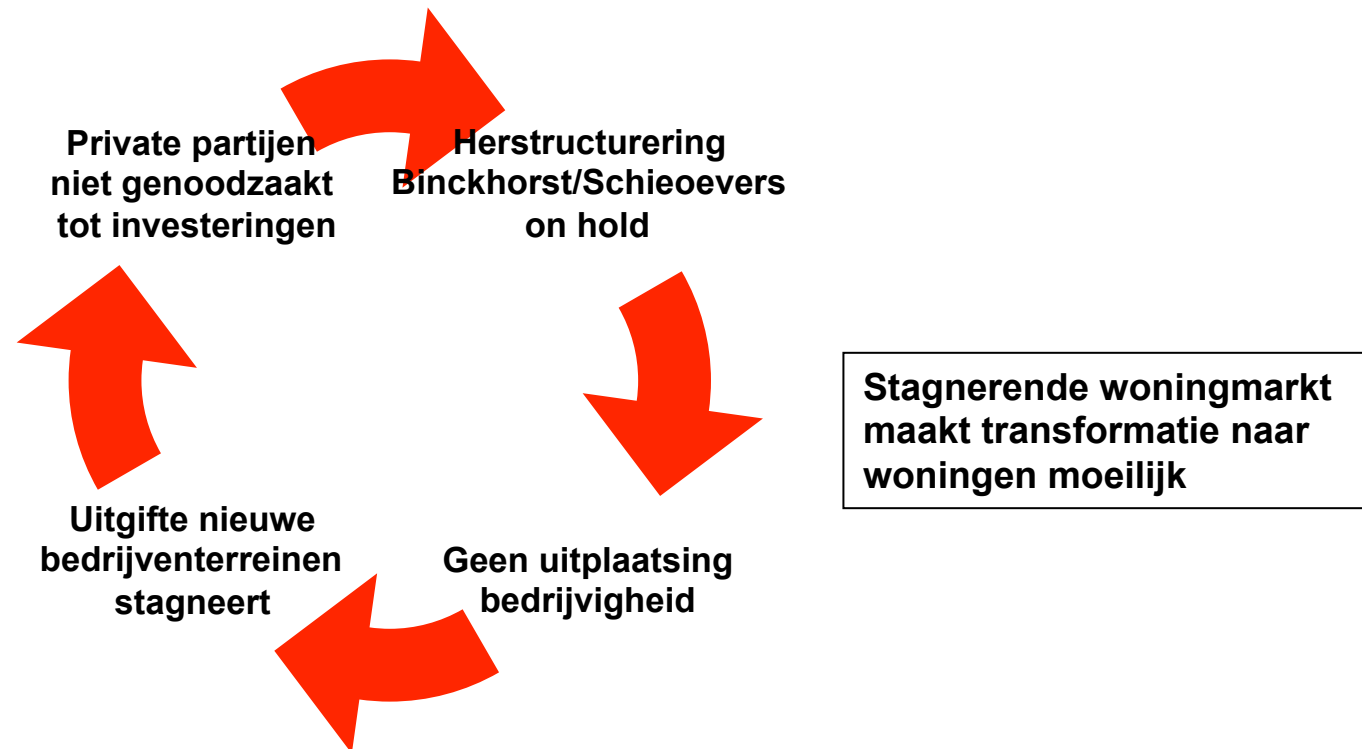
5 gemeenten (2011-2020)	Vraag RSP	2010 scenario	Gepland aanbod
1e klas bedrijvenpark	12,5	7	38
R&D	5	3	19
Modern bedrijventerrein	60	35	51
Idem agro gerelateerd	5	3	0
Werkterrein	30	18	26
Logistiek centrum	5	3	0
Milieueiland	3	2	0
Ander werkmilieu	nvt		1
Totaal	120	70	135

Herstructureringsopgave

- Ambitieuus herstructureringsprogramma komt niet van de grond; investeringen blijven beperkt tot facelift van de openbare ruimte
- De veroudering van terreinen zal doorzetten, zeker gezien het aanwezige planaanbod (geen schaarste)
- Herstructureringsstrategie aanpassen aan huidige realiteit:
  - Gerichte focus op deelprojecten (insteek Plaspoelpolder)
  - Planning aanpassen aan vertraagde ontwikkelingen (denk aan Binckhorst)
  - Op zoek gaan naar een revolving karakter (inzet IPP gelden)
  - Gemeenschappelijk optreden (kennis delen, financieringsmogelijkheden)
  - Kennis delen (financiering, koppeling bedrijfsleven)
  - Meer mengen in woon- en werklokaties

Organisatie werklocaties

Uitgifte nieuwe terreinen en herstructurering bestaande terreinen hangen met elkaar samen

Transformatie plannen on hold

Nieuwe uitgifte stagneert

Geen financiering voor herstructureringsprogramma

Organisatie werklocaties

- Onvoldoende verbinding tussen **planning** en **programmering** op regionaal niveau en
- Onvoldoende verbinding tussen **programmering** en **uitvoering** a.g.v. verdeelde verantwoordelijkheden:
  - 5 gemeenten, 2 schappen, 1 stadsgewest en veelheid aan specialisten
- Onvoldoende regie op koppeling nieuw aanbod en verwezenlijken herstructureringsopgave
  - Koppeling door al dan niet hanteren van schaarstebeleid
- Geen actieve acquisitie/profilering gebieden

Conclusie

- Iedereen en elke partij neemt verantwoordelijkheid voor deel van ontwikkelkolom werklocaties: niemand voor geheel

Overall conclusie analyse

- Doorgaan op huidige weg is geen optie
  - Planaanbod is aanzienlijk groter dan geraamde vraag 2011-2020
  - Het (plan)aanbod sluit onvoldoende aan bij de kwalitatieve vraag vanuit ondernemers
  - Vraag naar bedrijventerreinen neemt ook na 2020 af, dus alleen faseren tot na 2020 is Struisvogel-beleid
  - Niks doen leidt tot vele hectares niet uitgegeven terrein (rente verlies)
- Aanpassen programmering is onvermijdelijk
  - Kwantitatief: 65 ha
  - Kwalitatief; Vergroten aandeel terreinen in functionele segment: meer Volkswagens
- Organisatorische lappendeken

4 Van analyse naar strategie

Doel

- Tegengaan van ongewenste situatie van continue nieuwe uitleg terwijl de uitgifte achterblijft (overaanbod), versus het niet opgang komen van herstructurering

Werkwijze

- Ontwikkelen van een strategie gebaseerd op vijf 'knoppen' waaraan de betrokken partijen kunnen draaien

Spelregels

- Spelregels nodig om eenduidigheid te hebben over de manier waarop we aan de knoppen draaien

Perspectief: knoppen en spelregels

Doelen

- Zoeken naar gedeelde stip op de horizon om vandaag te handelen
- Voldoende aanbod beschikbaar houden
- Meer markt- en vraaggericht werken
- Eén gezicht naar buiten

Werkwijze

- Ontwikkelen van een strategie gebaseerd op vijf 'knoppen' waaraan de betrokken partijen kunnen draaien

Spelregels

- Spelregels nodig om eenduidigheid te hebben over de manier waarop we aan de knoppen draaien

Vijf knoppen om aan te draaien

Uitnemen

Terreinen uitnemen
Indien mogelijk functie-
verandering.

Kwaliteiten / concepten

Aanpassen van
doelgroepen en
kwaliteiten van
terreinen op de
vraag.
Vervolgens
vasthouden aan
concepten.

Faseren

Bevries de
ontwikkeling
van beperkt
aantal
terreinen voor
opvang grote
'klappers'

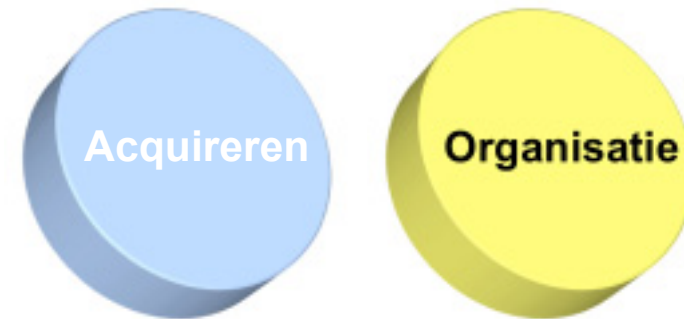
Organisatie

Pas de
organisatie
aan om ook
regionaal te
kunnen
handelen.

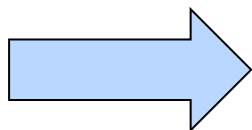
Acquireren

Voeg aan je
internationale
acquisitie ook
nationale
acquisitie en
profilering toe

Eén naar buiten

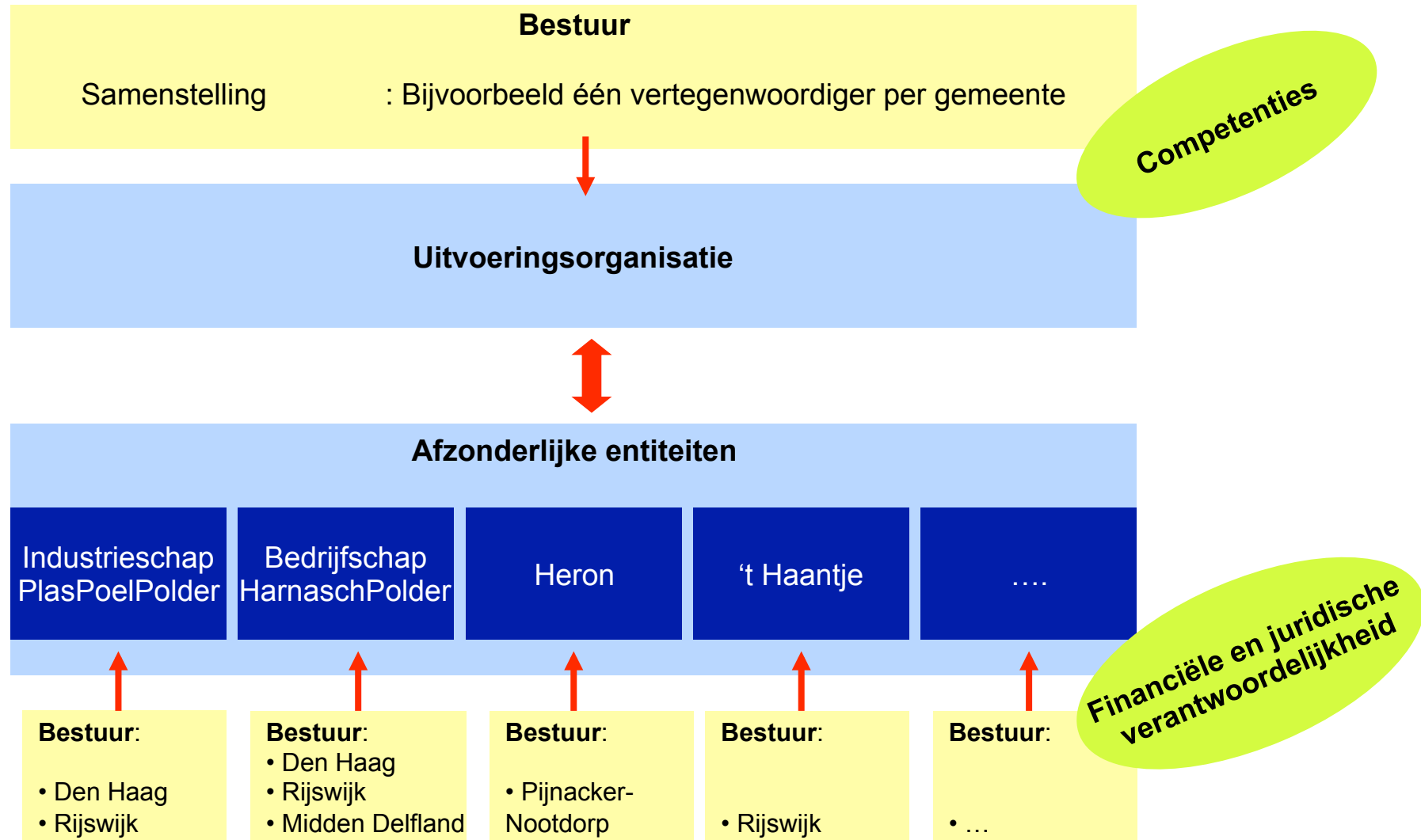

- Acquisitie en profilering
  - Consolidatie
  - Verplaatsen
  - Werkstad A4, als concept?
- Organisatorisch
  - Gemeenschappelijk handelen en gescheiden verantwoordelijkheden
  - Eén loketfunctie

Regionale Werkmaatschappij

Regionale werkmaatschappij: organisatieperspectief

5 Vooruitblik

- Augustus 2011: Intentieovereenkomst
  - Ondertekend door vijf bestuurders
  - Doel: vervolg geven aan conclusies onderzoek
- Overeengekomen strategie
  - Marktgericht bijstellen aanbod
    - Kwantitatief en kwalitatief
- Vervolgstappen
  - Draagvlak creëren (gemeenteraden, bestuurlijke partners, stakeholders)
  - Nadere uitwerking organisatorisch en financieel
  - Uitwerken gezamenlijk acquisitieplan

-
- **Vragen ?**
  - **Discussie ?**
  - **Suggesties ?**
  - **Ideeën ?**